

Suomen UNICEFin lausunto työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi rahankeräyslaiksi (SMDno029:00/2016)

Suomen UNICEF ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esitysluonnokseen rahankeräyslain muuttamisesta. Esitysluonnos sisältää perusteltuja ehdotuksia koskien rahankeräysten toteuttamisen uudistusta sekä luotettavuuden ja avoimuuden edistämistä.

Suomen UNICEF ry:n perustehtävänä on kerätä varoja UNICEFin kansainväliseen avustustyöhön ja vaikuttaa lapsen oikeuksien toteutumiseen. Tarkastelemme työryhmän esitystä rahankeräyslaiksi tämän tehtävän ja ammattimaisen varainhankinnan edellytysten täyttymisen kannalta.

Suomen UNICEF ry katsoo, että työryhmän esittämä ehdotus on pääsääntöisesti hyvä ja ratkaisee nykyisen rahankeräyslain ongelmia. Ilmoitusperusteinen pienkeräyslupa helpottaa yksittäisten, lyhytkestoisten keräysten järjestämistä. Samaan aikaan se mahdollistaa uusille toimijoille tavan kokeilla eri varainhankinnan tapoja. Pienkeräysluvalla vähennetään myös painetta rahankeräyslupien käsittelyssä, jolloin alalla ongelmaksi koettu rahankeräyslupien käsittelyaikojen pituus toivottavasti helpottuu.

Suomen UNICEF ry kokee ongelmallisena lakiehdotuksen 26§ *Rahankeräysvarojen käyttö, säilyttäminen ja käsittely* kohdan keräysvarojen käytöstä. Sen mukaan rahankeräysvaroista saadaan käyttää kohtuullinen määrä keräyksen järjestämisen kannalta välttämättömiin välittömiin kustannuksiin. Tiukan tulkinnan mukaan tämä voisi tarkoittaa sitä, että keräysten kannalta välttämättömät välilliset kulut tulisi rahoittaa muilla keinoin. Tämä ei käytännössä ole kaikille kerääjille tarkoituksenmukaista tai edes mahdollista, jos muita merkittäviä tulonlähteitä ei ole. Kyseisellä tulkinnalla olisi mahdollista myös tahattomasti hämärtää suurelle yleisölle välittyvää kuvaa keräysten todellisista kokonaiskuluista. Lakiehdotuksen perusteluista käy kuitenkin ilmi, että kyseisen momentin tarkoitus on varmistaa keräysten luotettavuus. Perusteluissa on myös otettu huomioon eri keräystapojen vaihtelevat kulut ja keräyksen epäonnistumisen mahdollisuus. Näistä syistä viranomaiselle on annettu suositus tarkastella keräyskuluja pidemmällä aikavälillä ennen korkeista keräyskuluista johtuvia toimenpiteitä. Vaikeasti määriteltävien välittömien ja välillisten kulujen sijasta keräysvarojen käyttöä keräysten järjestämiseen tulisi mielestämme tarkastella tilitysten yhteydessä osana kokonaisuutta ja 26§ n momentin muotoilun pitäisi kuvastaa tätä lähtökohtaa.

Suomen UNICEF yhtyy Kepa ry:n esitykseen koskien vaatimusta pienkeräysten järjestäjien asumisesta pysyvästi Suomessa. Kepa ry:n esityksessä todetaan:

”Työryhmä esittää, että pienkeräyksen voisi toimeenpanna myös kolmen luonnollisen, Suomessa pysyvästi asuvan ja täysi-ikäisen henkilön rekisteröimätön ryhmä. Esityksessä ei ole kuitenkaan määritelty, mitä tarkoitetaan pysyvästi Suomessa asuvalla. Vaatimusta ei myöskään ole työryhmän esityksessä perusteltu millään tavalla. Mikäli pysyvästi Suomessa asuvalla tarkoitetaan pysyvän oleskeluvan haltijoita, Kepa katsoo, että esitetty rajausta rajoittaa Suomessa tosiasiallisesti asuvien mahdollisuuksia toteuttaa rahankeräyksiä tavalla, joka ei ole tavoiteltavaa. Pysyvän oleskelukuvan vaatimus tarkoittaisi sitä, että esimerkiksi Suomeen työn perässä muuttanut voisi olla pienkeräyksen toimeenpanijana käytännössä vasta kuusi vuotta maassa asuttuaan tai että Suomessa korkeakouluissa opiskelevat kansainväliset opiskelijat suljettaisiin keräysten toteuttajien ulkopuolelle kokonaan. Kepa esittää, että kolmen luonnollisen henkilön rekisteröimättömälle ryhmälle riittäisi, että yksi ryhmästä on Suomessa pysyvästi asuva.”

Rahankeräyslain oleellisesti muuttuessa on erityisen tärkeää huolehtia laista tiedottamisesta yleisölle. Tähän sisältyy myös riittävä tiedotus pienkeräysten käytännön toteuttamisesta sekä vastikkeettomuudesta. Tässä vastuu on sekä viranomaisilla että alan toimijoilla.

Suomen UNICEF kiittää työryhmää hyvästä ja perusteellisesta työstä sekä alan toimijoiden laaja-alaista kuulemistä työn aikana. Yhteistyöllä on saatu aikaan ehdotus, jolla ratkaistaan aikaisemman lainsäädännön ongelmia. Lisäksi ymmärrys varainhankinnan kentän haasteista ja moninaisuudesta on kasvanut kaikilla prosessiin osallistuneilla.

Helsingissä 14.3.2018

Suomen UNICEF

Marja-Riitta Ketola

päsihteeri